

TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI
Sayı: 15241
Tarih: 03.12.2025

10/3478

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye’de madencilik sektöründe yaşanan iş cinayetleri, denetimsizlik, özelleştirme politikaları, taşeronlaştırma, rodövans sistemi ve işçi sağlığı ile iş güvenliği önlemlerinin sistematik biçimde ihmal edilmesi sonucu artık yapısal bir krize dönüşmüştür. Soma, Ermenek, Amasra, Şırnak ve son olarak İliç’te yaşanan facialar; bağımsız denetim mekanizmalarının işletilmediğini, işçilerin yaşam hakkının piyasa koşullarına terk edildiğini ve kamu otoritesinin sorumluluklarını yerine getirmediğini açıkça ortaya koymaktadır. Bu nedenle madencilik faaliyetlerinde yaşanan iş cinayetlerinin, ekolojik yıkımın, kamusal denetim boşluklarının, özelleştirme ve taşeronlaştırmanın etkilerinin tüm yönleriyle araştırılması; sorumluların tespit edilmesi ve işçi sağlığı ile yaşam hakkının güvence altına alınmasına yönelik kamusal mekanizmaların oluşturulması amacıyla Anayasanın 98’inci, TBMM İçtüzüğü’nün 104’üncü ve 105’inci maddeleri uyarınca Meclis Araştırma Komisyonu kurulmasını arz ve teklif ederiz.

Ayten KORDU

Tunceli Milletvekili

GEREKÇE

Türkiye’de maden işçilerinin yaşam ve çalışma koşulları, uzun yıllardır derin yapısal sorunlarla maluldür. Aşırı üretim baskısı, taşeronlaştırma, rodövars sistemi, özelleştirme politikaları, denetimsizlik ve iş güvenliği önlemlerinin piyasalaştırılması nedeniyle madencilik sektörü sürekli olarak işçi ölümleri, meslek hastalıkları ve ekolojik yıkımların merkezi haline gelmiştir. BM İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi’nin 23. maddesinde açıkça tanımlanan “adil ve elverişli koşullarda çalışma hakkı”, Türkiye’de madencilik alanında fiilen yok sayılmaktadır.

Soma, Ermenek, Amasra ve son olarak İliç gibi büyük çaplı maden faciaları, bu denetimsizliğin bedelinin işçilerin canıyla ödendiğini göstermektedir. 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu ve Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği’nin getirdiği yükümlülükler, uygulamada işveren inisiyatifle etkisizleştirilmiş; işçi sağlığı ve iş güvenliği, maliyet hesabına indirgenmiştir. Nitekim Soma’dan İliç’e uzanan süreçte işçilerin örgütlenme girişimleri baskıyla karşılanmış, iş güvenliği önlemlerini talep eden işçiler işten çıkarılmıştır.

Madencilik sektöründe sistematik olarak uygulanan taşeronlaştırma ve rodövars modeli, iş güvenliğini yok sayan bir “ucuz emek rejimi” yaratmış; işçiler hem düşük ücretlerle çalışmaya hem de sürekli ölüm ve sakatlanma riski altında üretim yapmaya zorlanmıştır. Özelleştirme politikaları ise madeni kamusal bir hizmet alanı olmaktan çıkararak tamamen sermaye öncelikli bir modele dönüştürmüştür. Çayırhan Termik Santrali özelleştirmesinde 2 binden fazla işçinin işsiz kalma riskiyle karşı karşıya bırakılması, iş güvencesinin nasıl imha edildiğinin güncel örneklerinden biridir.

Bunun son örneklerinden birisi olarak Divriği’de yıllardır dağını taşını paraya çevirip zenginleşenler, bugün 700 madenciye kapının önüne koymakta hiçbir beis görmemektedir. Bu durum, madencilik sektöründe işçilerin nasıl ilk gözden çıkarılanlar olduğunu; maden dışında tüm istihdam alanları yok edilmiş bölgelerde yüzlerce ailenin bir gecede işsiz bırakılabildiğini göstermektedir.

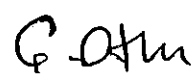
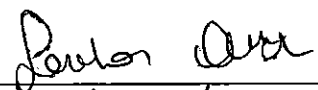
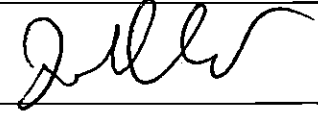
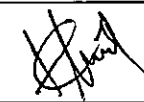
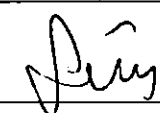
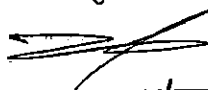
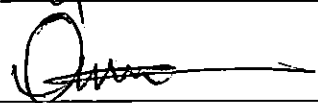
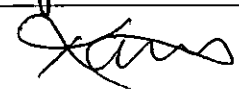
13 Şubat 2024’te Erzincan İliç’te, Kanadalı SSR Mining ve Çalık Holding ortaklığındaki Anagold Madencilik tarafından işletilen Çöpler Kompleks Madeni’nde siyanürlü liç yığınının çökmesi sonucu 9 işçi yaşamını yitirmiştir. Bu felaket ne bir “doğal afet” ne de “öngörülemez bir kaza”dır. Aksine: yıllardır meslek odalarının, bilim insanlarının, ekoloji örgütlerinin ve bölge halkının yaptığı uyarıların sistematik biçimde yok sayılması, liç yığınının kapasitesinin yanlış hesaplanması, olumsuz topografyaya rağmen Faz 1, 2 ve 3’ten sonra kapasite artışına gidilmesi, yüksek miktarda patlayıcıyla yapılan patlatmaların risk analizlerinin

yapılmaması, acil durum sistemlerinin kurulmamış olması gibi ağır teknik ihlallerin doğrudan sonucudur.

11 Kasım'daki dava duruşmasında ise, bu felaketin üzerinin nasıl örtülmeye çalışıldığı bir kez daha görünür olmuştur. Önceki bilirkişi raporlarında: Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'nın denetim görevini yerine getirmediği, Bakan Murat Kurum dâhil olmak üzere ilgili kamu görevlilerinin "asli kusurlu" olduğu, kapasite artış izinlerinin bilimsel dayanağı olmadığı belirtilmesine rağmen, daha sonra oluşturulan yeni bilirkişi heyeti bakanlığı "kusursuz" ilan etmiş ve sorumluluk yalnızca birkaç teknik personele yıkılmaya çalışılmıştır.

Bu durum, Türkiye'de cezasızlığın sistematik bir devlet politikası haline geldiğini gösteren ağır bir örnektir. İliç davası, bilimi, hukuku, kamu emniyetini, işçi sağlığını yok sayan bir şirket-devlet ortaklığının nasıl işlediğini somut biçimde ortaya koymuştur.

Tüm bu nedenlerle, madencilik sektöründe yaşanan faciaların sistematik yapısının ortaya çıkarılması, Soma'dan İliç'e, Ermenek'ten Amasra'ya, Şırnak'tan Zonguldak'a tüm maden katliamlarının sorumlularının bağımsız biçimde soruşturulması, işçi sağlığı ve güvenliğinin kamusal bir sorumluluk haline getirilmesi, ekolojik yıkımın durdurulması ve maden işçilerinin yaşam hakkının güvence altına alınması amacıyla bir Meclis Araştırma Komisyonu kurulması zorunluluktur.

1	MERAL DANIŞ BEŞTAŞ	ERZURUM	
2	ÇİÇEK OTLU	İSTANBUL	
3	HAKKI SARUHAN OLUÇ	ANTALYA	
4	HALİDE TÜRKOĞLU	DİYARBAKIR	
5	ÖZGÜL SAKİ	İSTANBUL	
6	AYŞEGÜL DOĞAN	ŞIRNAK	
7	MEHMET RÜŞTÜ TIRYAKİ	BATMAN	
8	ZÜLKÜF UÇAR	VAN	
9	KAMURAN TANHAN	MARDİN	
10	HÜSEYİN OLAN	BİTLİS	
11	SEVİLAY ÇELENK ÖZEN	DİYARBAKIR	
12	YILMAZ HUN	IĞDIR	
13	ÖZNUR BARTİN	HAKKARİ	
14	ÖMER ÖCALAN	ŞANLIURFA	
15	NEJLA DEMİR	AĞRI	
16	FERİT ŞENYAŞAR	ŞANLIURFA	
17	CEYLAN AKÇA CUPOLO	DİYARBAKIR	
18	İBRAHİM AKIN	İZMİR	
19	KEZBAN KONUKÇU	İSTANBUL	
20	MAHMUT DİNDAR	VAN	